

Programevaluering av bachelorstudiet i pedagogikk for perioden 2010 til 2014

Det psykologiske fakultetet, Universitetet i Bergen

Oppnevning og mandat

Undervisningsutvalget ved Institutt for pedagogikk oppnevnte på oppdrag fra Det psykologiske fakultetet følgende komite til å utføre en evaluering av studieprogrammet i pedagogikk: Gry Heggli (programansvarlig for bachelorprogrammet i pedagogikk), Anlaug Lid (studiekoordinator for bachelorprogrammet i pedagogikk) og Yael Harlap (1. amanuensis på universitetspedagogikk, IPED).

I følge *Handbok for kvalitetssikring av universitetsstudia* ved Universitetet i Bergen, skal det gjennomføres mer omfattende evalueringer av studietilbudene ved universitetet hvert 5. år. Fakultetet bestemmer hvilke studieprogram som skal evalueres, mens programansvarlig i samarbeid med studieadministrasjonen planlegger og gjennomfører evalueringen. Denne typen programevalueringer skal normalt være selvevalueringer, og Undervisningsutvalget ved Institutt for pedagogikk har i samråd med programansvarlig valgt å tolke mandatet som dette.

Handbok for kvalitetssikring av universitetsstudia foreslår en rekke tema i sine retningslinjer for programevaluering. Programutvalget i pedagogikk har ved flere anledninger gitt eksterne programsensor oppdrag av en mer overordnet karakter, som å granske forholdet mellom læringsutbytte og læringsmidler (forelesninger, seminarer, obligatoriske aktiviteter), og gjennomgang og vurdering av evalueringsrutiner ved programmet. På bakgrunn av innsikten disse rapportene har gitt oss, har komiteen valgt å avgrense denne programevalueringsrapporten til følgende tema:

- Vurdering av programmets undervisnings- og vurderingsformer
- Vurdering av helhet og struktur i studieprogrammet
- Vurdering av studentevalueringer og emnerapportering
- Vurdering av rekruttering og opptak

Denne evalueringsrapporten bygger på følgende kilder: emnerapporter, studentevalueringer, programsensorrapporter, tallmateriale fra DBS og FS, studiebeskrivelser, interne notater om studieprogramutvikling, og ansattes erfaringer. Evalueringsrapporten er skrevet av programansvarlig Gry Heggli i samarbeid med daværende studiekoordinator Anlaug Lid, og prosessen har vært organisert på følgende måte: Et utkast basert på de nevnte skriftlige kildene ble distribuert til kolleger som underviser på bachelorprogrammet, til studenter som enten

har gått eller går på bachelorprogrammet i skrivende stund, samt eksternt medlem av komiteen, Yael Harlap. Deretter møttes fast ansatte for å diskutere både utkastet og skriftlige tilbakemeldinger før programansvarlig i siste runde fullførte rapporten.

Samlet vurdering

Studieprogrammet i pedagogikk har en helhetlig profil og fungerer som en bred innføring i pedagogikk som disiplin. Evalueringer viser en god sammenheng mellom læringsutbytte, undervisning og vurderingsformer. Organiseringen av emner og program kjennetegnes av en bevisst holdning til sammenhengen mellom teori og praksis (i betydningen «det studentene lærer om pedagogikk og den pedagogikk som utøves på studieprogrammet»).

På enkelte områder kan de administrative rutinene bli bedre. Tilbakemelding til studenter om resultater fra emne-evalueringer bør bli mer systematisk, og program- og emneansvarlige bør tilstrebe økt kvalitet på emnerapportering til studiekvalitetsbasen. Fagmiljøet bør også bli mer aktive i forhold til studenter som ønsker et utenlandsopphold i løpet av bachelorgraden.

Den mest betydningsfulle konklusjonen i denne studieprogramevalueringen er knyttet til vurderingen av studieprogrammets helhet og struktur. Gjennomgangen viser klare svakheter ved det faglige innholdet og strukturen i bachelorprogrammets første studieår. Kun 25 av første årets 60 studiepoeng er knyttet til pedagogikkemner, og både i studentevalueringer og ansattes emnerapporter kommer det tydelig fram at dette fører til lavere tilknytning og motivasjon hos studentene. Ansatte med ansvar for studieprogrammet erfarer at programmets organisering motarbeider programmets faglige og pedagogiske intensjoner.

Vi anbefaler derfor at det gjennomføres studieplanendringer som kan styrke pedagogikkfagets profil og i større grad fange studentenes interesse på et tidlig tidspunkt i studiene. Se forslag til endringer utdypet på s. 8 i rapporten.

Generell beskrivelse av bachelorprogrammet i pedagogikk

Bachelorprogrammet i pedagogikk ved Universitetet i Bergen legger vekt på å være et disiplinbasert studieprogram med en ambisjon om å gi en bred innføring i pedagogikkfaget. Pedagogikk *handler om* oppdragelse og undervisning, men også om danning, læring og kunnskapsutvikling. Pedagogiske tema og perspektiv er relevante både for de tradisjonelle utdanningsinstitusjonene, og for arbeidsliv og organisasjoner. Pedagogikk dreier seg om å studere og forstå ulike former for dannelsings-, lærings- og kunnskapsprosesser, og hvilken rolle disse spiller i utviklingen av enkeltmennesket, organisasjoner og samfunn. Disse pedagogiske prosessene blir derfor utforsket både på individ-, institusjons- og samfunnsnivå. Det blir også vektlagt hvordan globale utdanningspolitiske trender påvirker utviklingen av det norske utdanningssystemet. *Programmet sin målsetting* er å fremme studentene sin kunnskap, forståelse og handlingskompetanse knytt til pedagogiske utfordringer og praksiser. Det skal kvalifisere studentene til å vurdere, organisere og gjennomføre formidlings-, opplærings- og

undervisningstiltak i utdanningsinstitusjoner, bedrifter og organisasjoner. Bachelorprogrammet legger vekt på å bruke varierte *undervisnings-, arbeids- og vurderingsformer*. Alle emner kombinerer forelesninger med seminarer og skriftlige og/eller muntlige arbeidsoppgaver. Det kan handle om prosessorientert skriveopplæring, gruppeveiledning og -samarbeid, og skriftlig og muntlig faglig kommunikasjon. Vurderingsformer som har vært og er i bruk er: skoleeksamen, hjemmeeksamen, mappevurdering, veiledet diskusjonstekst med egen problemstilling, og veiledet individuell bacheloroppgave med muntlig.

Bachelorprogrammet i pedagogikk består av 90 studiepoeng i pedagogikk som sammen med 30 studiepoeng i innføringsemner og 60 studiepoeng i valgfrie emner utgjør bachelorgradens 180 studiepoeng. De valgfrie emnene kan studentene ta som utveksling. Anbefalt studieplan pr. 2014:

BA-programmets struktur	høst	vår
1. året	Exphil (10 stp.) EXFAC03P (10 stp.) POH100 (10 stp.)	PED112 (15 stp.) PSYK202A (15 stp.)
2. året	PED111 (15 stp.) PED114 (15 stp.)	Valgfrie emner (30 stp.)
3. året	Valgfrie emner (30 stp.)	PED211(15 stp.) PED212 (15 stp.)

Emnene POH100 samt PSYK202A er *fellesemner*, som programstudentene i pedagogikk tar sammen med andre bachelorstudenter ved fakultetet, mens *spesialiserende* emner er utviklet utelukkende for studieprogrammet. Emnene PED111, PED112 og PED114 er også åpne for alle studenter ved UiB, og rekrutterer en rekke studenter både fra Det psykologiske fakultet og fra andre fakulteter. Antallet studenter som totalt sett tar disse emnene er stigende hvert år. I 2009 var det henholdsvis 26, 25 og 30 som var oppmeldt mot 38, 77 og 59 i 2013.

Bachelor i pedagogikk har årlige opptak til 40 studieplasser. Som ellers i høyere utdanning er frafallet stort, og gjennomføringsprosenten ligger på rundt 40 %. Frafall er et komplekst begrep og det innbefatter *frivillig frafall*, som betyr at studenter bytter institusjon eller studium, eller *ufrivillig frafall* som er at studenten ikke fullfører denne eller andre utdanninger. En må alltid regne med et visst frafall fra en bachelorgrad, det er naturlig at studenter som søker og får plass senere finner ut at de ikke gjorde et riktig valg. Mens slike grunner ligger utenfor rekkevidde for det enkelte studieprogram, finnes det derimot andre faktorer som universitetet, fakultetet, instituttet og fagmiljøet i pedagogikk i større eller mindre grad kan påvirke for å hindre frafall. I Kunnskapsdepartementets tilstandsrapport for universiteter og høyskoler står det: «Forskningen viser at institusjonene kan forhindre frafall

ved å forbedre studentens faglige integrering på universitetet i form av akademiske prestasjoner og framgang, å øke studentenes indre motivasjon for å studere og legge til rette for større innsats.» (2014, s. 59) Vi vil i denne rapporten peke på noen strukturelle faktorer som medvirker til at studenter faller fra.

I fakultetets strategiske plan for perioden 2011-2015 er økt internasjonalisering i form av økte tall for utreisende studenter et mål. Det blir årlig arrangert en internasjonal dag ved fakultetet med fokus på utveksling, og også et informasjonsmøte på høsten. Bachelorstudenter i pedagogikk har tilbud om studieopphold *i utlandet* i inntil ett år. Det er 60 valgfrie emner i bachelorgraden og disse kan tas på utveksling. Utvekslingsmulighetene er gode siden studentene ikke er avhengig av å ta spesifikke fag, men kan velge fritt, dog er det en strukturell utfordring at tidsrommet er vår (4. semester) og deretter høst (5. semester), siden studenter da må gå gjennom to opptak. Det har vist seg at de fleste pedagogikkstudentene blir ved UiB og tar valgfrie psykologi-emner ved fakultetet.

Pedagogikkstudentene er aktive både *faglig og sosialt*. De har et vitalt fagutvalg, som blant annet deltar på Fagkritisk dag med allmøte der representanter fra lærerstaben møter, de arrangerer et årlig kveldsarrangement viet til temaet arbeidsliv og pedagogisk kompetanse, og de inviterer til «bli kjent»-fest i september der nye kull møter gamle.

Vurdering av forholdet mellom læringsutbytte, undervisnings- og vurderingsformer

En pedagogisk grunntanke i våre studieprogrammer er erkjennelsen av sammenhengen mellom undervisnings- og vurderingsformer og læringsutbytte. Programsensoroppdraget i 2011 var å undersøke forholdet mellom læringsutbytte, litteratur og undervisningsformer på studieprogrammene i pedagogikk, og daværende programsensor Jenny Steinnes konkluderer med at emnene har en god progresjon i forhold til vanskelighetsgrad, og at innhold og arbeidskrav synes å samsvare med mål for læringsutbytte (Sensorrapport 2011). Når det er sagt vil vi føye til at arbeidet med emnebeskrivelser og læringsutbytter er en kontinuerlig prosess, og fakultetet sammen med fagmiljøene er i skrivende stund i gang med «emnevask» av emner på studieprogrammene i pedagogikk med særlig blick på sammenheng.

En pedagogisk bærebjelke i bachelorprogrammet i pedagogikk, er målsettingen om at studentene skal *tilegne seg ulike pedagogiske kompetanser gjennom den måten studiet er lagt opp på*. Det kan handle om å skrive, presentere fagstoff muntlig, om responskompetanse og veiledningskompetanse. Mange av disse ferdighetene er avhengig av at studenten behersker akademiske sjangre og skriftlig kommunikasjon. *Skriveopplæring* inngår dermed som en vesentlig komponent i studieprogrammets arbeidsformer. Helhetlig skriveopplæring med gjennomtenkt progresjon har vært en målsetting helt fra oppstarten. Viktige pedagogiske prinsipper kan skisseres i følgende punkter:

1. *Vurderingsformen* er styrende på det studentene velger å prioritere. De oppgavetyper som det gis karakter på, vil studentene legge mest arbeid ned i.
2. Studentene bør derfor gjennom arbeidsoppgavene få trening i de *delkompetanser* som de ulike oppgavene krever. Et eksempel kan være forholdet mellom en drøftende eksamensoppgave med egendefinert problemstilling og undervisningsformer (PED111 og PED114). Studentene blir introdusert både til arbeidsformen i emnet og vurderingsformen fra starten av. De blir presentert for rammene for essayet de skal skrive og en innføring i essaysjangeren. Oppgavene som studentene så skriver, gir og får respons på, vil danne en vesentlig del av grunnlaget for en aktiv deltakende læringsform. I disse oppgavene blir det for eksempel lagt opp til øvelser i å sitere og referere, skrive sammendrag, sammenligne, argumentere og drøfte.
3. *Skrive-for-å lære-prinsippet* handler om å bruke skriving som et verktøy til å utvikle forståelse og innlæring av fagstoff, og studentene får trening i å bruke skriving som læringsstrategi.

I perioden 2010-2014 har emneansvarlige samarbeidet for å holde fast ved disse prinsippene. Enkelte justeringer og forenklinger har vært nødvendig, men en helhetlig skriveopplæring med progresjon består. I praksis innebærer dette nå ett skriveintensivt emne hvert år: PED112 første året, med innføring i prosessorientert skriving og mappevurdering, PED114 andre året, med skriftlig tilbakemelding fra medstudenter og lærere på drøftingsoppgaver, og PED212 tredje året, skriving av bacheloroppgave med muntlige og skriftlige tilbakemeldinger på utkast. Studentevalueringene viser at fokuset på skriving blir verdsatt. Fagmiljøet har som ambisjon å holde målsettingene om en helhetlig skriveopplæring, og vi mener å ha klart det så langt. Vi vil likevel peke på at dette kan være utfordrende på tvers av emner, med en ustabil ressursituasjon, samt den uforutsigbarheten åpne emner gir (store studentgrupper med varierende størrelse).

Vurdering av helhet og struktur i studieprogrammet

Studieprogrammet i pedagogikk har hatt samme emner og hovedsakelig samme struktur siden oppstart i 2005. Evalueringer viser at studentene er positive til sammensetningen av emner og tema, og programsensor vurderer i sin rapport fra 2011 oppbygning og sammensetningen til å være god, fra det enklere til det mer komplekse. Emnene pedagogiske perspektiver på læring, pedagogisk filosofi, utdanning og politikk, pedagogisk forskning på læreprosesser i og utenfor utdanningsinstitusjonene (inkludert teknologiens rolle) samt bacheloroppgave gir til sammen en bred innføring i pedagogikk som disiplin.

Bachelorstudentene i pedagogikk har gjentatte ganger tatt opp med fagmiljøet at de ønsker å inkludere flere pedagogikkemner i bachelorgraden. Enkelte studenter har valgt å hospitere ved andre utdanningsinstitusjoner som tilbyr pedagogikkemner. Til sammenligning kan studentene ved bachelorprogrammene i psykologi og arbeids- og organisasjonspsykologi pga. det totale antallet psykologiemner tilbudt ved fakultetet, ta en bachelorgrad som kun inneholder emner fra det psykologiske fagfeltet.

Emnene på bachelorprogrammet i pedagogikk har i perioden 2005 til 2014 endret seg lite. Bachelorprogrammet i pedagogikk startet opp høsten 2005 og oppstarten var kjennetegnet av stor entusiasme og høyt ambisjonsnivå. Programmet ble utviklet på grunnlag av faglige idealer delt av sentrale fagpersoner som etter noen år gikk ut av kollegiet. Etter de fem første årene vurderte fagmiljøet at det var nødvendig å «stramme opp» studieløpet noe. Hovedmotivasjonen var å gjøre studieprogrammet mindre personavhengig, fordi studieprogrammet de første 6 årene hadde få ansatte, samtidig som det var store utskiftninger. Dessuten viste det seg å være noe tematisk overlapp og uklare grenser mellom de spesialisierende emnene. Emnelitteratur ble gjennomgått og emnene PED112 og PED211 fikk et tydeligere definert innhold. PED112 hadde navnet *Kommunikasjon, IKT og formidling* i perioden 2006 vår til vår 2010, og heter nå *Pedagogiske perspektiv på læring*, og temaet IKT og pedagogikk ble flyttet PED211 samtidig som forskningsfeltet læring og arbeid ble del av samme emne. Disse endringene førte i følge programsensor likevel ikke til at bachelorprogrammets profil ble svekket: «Bachelorprogrammet har en klar profil som *samfunnsrettet* og er derfor et klart alternativ til mer praktiske pedagogiske utdanninger. I studieplanen blir det signalisert at den kompetansen man skal sitte igjen med etter endt løp er rettet inn mot både det vi tenker på som utdanningsinstitusjoner og til ulike pedagogiske oppgaver i bedrifter og organisasjoner. Det synes opplegget å legge opp til på en god måte.» (Sensorrapport 2012)

Det er ved to anledninger gjort endringer i *rekkefølgen* for emnene. Fra 2005 til høsten 2009 var utdanningsplanen satt opp slik at fire emner ble undervist i om våren og to om høsten. Dette skapte en ujevn arbeidsbelastning for fagmiljøet, og var også problematisk for studenter som hadde tidligere utdanning. Med en overvekt av undervisning på våren, ble det umulig å fullføre en grad på 2 år selv om studenten hadde 60 studiepoeng fra før. Det var heller ikke anledning til å reise på utveksling over to semestre. PED112 ble derfor flyttet til høstsemesteret fra 2009, og anbefalt semester for PSYK202A ble 2. semester og for PED211 6. semester.

I 2011 ble det vedtatt en ny endring i strukturen. PED111 og PED112 byttet semester, primært fordi både PED112 og PED114 er skriveintensive emner; de to emnene står sentralt i programmets overordnede målsetting om å tilby en helhetlig skriveopplæring med trinnsvis progresjon og bør derfor tilbys etter hverandre. Dette gav også studentene en jevnere arbeidsbelastning. Det var også fagmiljøets vurdering at PED112 i sin nye form (som innføring i læringsteorier i et pedagogisk perspektiv) egnet seg bedre som første pedagogikkemne enn PED111, pedagogisk filosofi. (Se tabeller for skjematisk fremstilling av endringene).

Struktur 2005-2009	Høst	Vår
1. året	Exphil (10) Exfac03P (10) POH100 (10)	PED112 (15) PED111 (15)
2. året	Valgfritt emne PED114 (15)	PED211 (15) Psyk202A (15)
3. året	Valgfrie emner (30)	Valgfritt emne (15) PED212 (15)

Struktur 2009-2011	Høst	Vår
4. året	Exphil (10) Exfac03P (10) POH100 (10)	PED111 (15) Psyk202A (15)
5. året	PED112 (15) PED114 (15)	Valgfrie emner (30)
6. året	Valgfrie emner (30)	PED211 (15) PED212 (15)

Denne strukturelle omleggingen som hadde som målsetting å legge til rette for utenlandsopphold, viste seg å være med på å svekke programmets første studieår. Den aller største utfordringen knyttet til bachelorprogrammets struktur er at studentene i løpet av 1. året kun har 25 av 60 stp. i pedagogikk. Denne utfordringen rommer flere problemstillinger.

Den første er knyttet til *Examen facultatum* (10 stp.) som er en del av 1. semestertilbudet ved Det psykologiske fakultetet. Examen facultatum består utelukkende av disiplinen psykologi. Slik formuleres mål og innhold for EXFAC03P i studieplanen: «Emnet skal gi studentene ei innføring i psykologifaget sitt metodiske og teoretiske fundament, psykologien sitt opphav og utvikling som vitenskapelig disiplin, samt gi ei innføring i ei vitenskapsteoretisk tilnærming til psykologifaget» (www.uib.no/emne/EXFAC03P). Anbefalt litteratur er *How to think straight about psychology* (Stanovich, 2009) og *En psykologihistorie* (Teigen, 2004). Dette fremstår som urimelig og demotiverende i følge studentene på bachelorprogrammet i pedagogikk, da ex fac skal fungere som forberedelse til det faget en skal studere.

POH100 Innføring i pedagogikk og helsefremmende arbeid, er fakultetets innføringsemne for bachelorstudenter i pedagogikk og helsefremmende arbeid. Det har vært arrangert siden høsten 2005. Emnet ble utviklet i samarbeid mellom de to fagmiljøene, og forelesningsrekken har vært felles for alle studentene, og delt mellom fagmiljøene, mens hvert program har tilbudt sine programstudenter egne seminarer. Emneansvaret var også delt i perioden 2005-2008. På et programstyremøte i mars 2009 ble det vedtatt at emneansvar og administrasjon for en periode skulle ligge inn under programstyret i pedagogikk sitt ansvarsområde. Dette er i 2014 fremdeles praksis.

POH100 har i alle disse årene fått moderat til dårlig evaluering av studentene, og flere ulike forsøk på å endre pensum og forbedre ledelse, undervisning og organisering har ikke gitt ønsket resultat. Misnøyen har flere sider, men den viktigste innvendingen hos studentene er opplevelsen av manglende relevans. Tematikk og kurslitteratur ligger for langt fra fagfeltet til å engasjere, og når emnet leses parallelt med Ex phil og overnevnte Ex fac øker frustrasjonen.

Også når det gjelder administrasjon og ledelse blir det lett utfordringer når emner krysser både institutt- og programgrenser. Emnet var, særlig i de første årene, preget av stor utskiftning og manglende kontinuitet, og dette har vært med på å svekke studentenes utbytte. Underviserne og emneansvarlige på POH100 deler studentenes opplevelse av at POH100 er en av studieprogrammets akilleshæler.

En annen utfordring knyttet til struktur er *svakheter ved innholdet og strukturen på programmets første år*. Kun 25 av første årets 60 studiepoeng er knyttet til pedagogikkemner (POH100 og PED112) og både i studentevalueringer og ansattes emnerapporter kommer det klart fram at dette gjør programmet sårbart. Som allerede nevnt, er 1. semesteret dominert av andre disipliner og perspektiver enn pedagogikkfaglige. 2. semester består av Psyk202 (felles metodeemne for alle bachelorprogram ved Psykfak) og PED112, pedagogiske perspektiver på læring. Begge disse emnene har sin rettmessige plass i et bachelorprogram i pedagogikk, men metodeemnets plassering så tidlig i programmet og i forlengelse av et 1. semester med minimalt med relevante perspektiver, er med på å øke pedagogikkstudentenes opplevelse av fremmedgjøring.

Vurdering og forslag til tiltak

Studentene våre møter sitt bachelorprogram med forventninger om å lære noe om hva pedagogikk er, og blir demotiverte av et førstesemester som blir for generelt, og et andresemester som kun tilbyr 15 stp. pedagogikk. Vi synes det er veldig uheldig at de nye programstudentene starter med et emne som fungerer dårlig, og vi mener også at den lite hensiktsmessige oppbyggingen av studieprogrammet kan være en av de viktigste årsakene til frafall.

Det er flere måter å imøtekomme disse utfordringene på. En nærliggende løsning er for det første å tilpasse Examen Facultatum til studentgruppen. Dessuten mener fagmiljøet at et disiplinspesifikt innføringsemne (PED100) vil gi studentene en bedre faglig og sosial forankring i studieprogrammet allerede i 1. semester.

En mer radikal løsning vil være å etablere et årsstudium i pedagogikk med 50/60 stp. i pedagogikk, som også vil gå inn som første studieår i bachelorgraden. 1. semesteremnene Ex Phil og Ex Fac kan flyttes til 3. semester.

Høstsemester	PED112 (15 eller 20 stp)	Fellesemne ved Psyk fak (10 stp) Evt. PED100 (10 eller 15 stp)
Vårsemester	PED111 eller et nytt PED-emne	PED114

Et helt studieplanforløp for bachelorgraden vil da kunne se slik ut:

BA-programmets struktur (ny modell)	Høst	Vår
1. året	PED112 (15 eller 20 stp) Fellesemne ved Psyk fak (10 stp) og/eller PED100	PED111 og/eller et nytt PED-emne (15 stp)
2. året	Exphil og Exfac (20 stp) Nytt PED-emne eller PED111 (10 stp)	Psyk202A (15 stp) Valgfritt emne (15 stp)
3. året	Valgfrie emner (30 stp)	PED211 (15 stp) PED212 (15 stp)

Denne modellen innebærer oppretting av to til tre nye emner, inkludert et eventuelt felles innføringsemne ved fakultetet. Forslaget er tatt med i denne rapporten først og fremst for å få fram at det arbeides p.t. med kvalitative endringer. Dette er for øvrig ideer som diskuteres på tvers av fagmiljøer ved fakultetet i samspill med dekanatet.

Vurdering av studentevalueringer og emnerapportering

I løpet av perioden 2010-2014 har *evalueringrutinene* ved studieprogrammet vært oppe til diskusjon ved flere anledninger. I 2012 vedtok programutvalget i pedagogikk å etablere en evalueringsplan for bachelorprogrammet der emnene blir evaluert annethvert år. Evalueringene innebærer at studentene blir bedt om å gi sine tilbakemeldinger gjennom et elektronisk spørreskjema, og at emneansvarlig publiserer en emnerapport på UiB sin kvalitetsportal på bakgrunn av sin egen evaluering og studentene sine tilbakemeldinger. Enkelte av emnene blir rutinemessig sluttevaluert hvert semester, og svarene brukes da primært av emneansvarlig for å få en tilbakemelding. Sluttevalueringer har en noe begrenset verdi, både fordi svarprosenten kan være lav, og fordi det er vanskelig å formidle resultatet til den aktuelle studentgruppen. Vi vurderer det likevel som nyttig å få denne typen tilbakemelding fordi de samles inn systematisk og vi kan dermed sammenligne emnene over tid og fange opp eventuelle variasjoner i kvaliteten. I tillegg bruker alle emneansvarlige tid på å snakke med studentene underveis i semester. Særlig fungerer seminarene som gode forum for kontinuerlig underveisevaluering.

Studentevalueringene forteller om positive studenter som er fornøyde med undervisning og innhold på studieprogrammet. Både emneansvarlige og programstyre/programansvarlig foretar kontinuerlig mindre endringer og justeringer på bakgrunn av studenttilbakemelding, og følgende liste illustrerer hva det kan handle om:

- Økt fokus på undervisningskvaliteten på POH100, pensumendringer og prioritering av erfarne forelesere og seminarledere
- Egne seminargrupper for pedagogikkstudenter på metodeemnet PSYK202A for å motvirke studentenes opplevelse av fremmedgjøring
- Flere forelesinger på PED114
- Forenkling av arbeidskrav (PED112 og PED111, PED114 sett i sammenheng)
- Endringer i anbefalt studieplan for å legge til rette for å ta bachelorgraden på 2 år
- Veiledning i valg av frie emner på tvers av fakultetsgrenser

Programsensorrapporten fra 2012 konkluderer med at innspill fra studentene på bachelorprogrammet blir tatt hensyn til, men noen studenttilbakemeldinger har vi av ulike grunner ikke tatt tak i. Den første handler om for dårlig oppfølging av studenter i prosessen frem mot mulig utenlandsopphold. Dette kan fagmiljøet kjenne seg igjen i, og en forklaring på

dette er at internasjonalisering ikke har vært prioritert på grunn av en stram bemanningssituasjon. Dette ønsker vi nå å gjøre noe med. Høsten 2014 inviteres aktuelle studenter til et eget orienteringsmøte med koordinatør for internasjonalisering, og der pedagogikkstudenter som har vært på utveksling deler sine erfaringer.

Et annet tilbakevendende tema for studentene er fakultetsnivåets manglende kjennskap til studiet i pedagogikk og opplevelsen av å være marginale. Programsensor skriver i sin rapport fra 2010: «Studentene var til dels svært fornøyd med det administrative nivået på studieprogramnivå, men svært misfornøyd med fakultetsnivået. ”De visste ingenting om pedagogikkstudiene.” Studentene savner samarbeid på tvers av fakultetet og skulle som pedagogikkstudenter ønske at man ble litt mer synlig.» (Programsensorrapport 2010).

Studentene gir også tilbakemeldinger på det fysiske læringsmiljøet. Fakultetet har en god del undervisningsrom uten vindu, og veldig få undervisningsrom i Christies gate 12. I evalueringene blir det kommentert at noen av forelesningene/seminarene blir arrangert i rom uten vindu. Bachelorstudentene etterspør også egne lesesalsplasser for programstudentene og det er grunn til å tro at dette kan ha betydning for programtilhørighet og et sterkere studentmiljø.

Programsensorns gjennomgang av studieprogrammets evalueringsrutiner i 2012 viste forbedringspotensial når det gjaldt *kvaliteten på emnerapportene*. Enkelte emner manglet emnerapporter, og de eksisterende viste varierende kvalitet. Dette har gjort oss mer oppmerksomme på betydningen av emnerapportene, og fagmiljøet ser behovet av å etablere gode rutiner på emnerapportering i fellesskap. En kommentar til emnerapporter som sjanger: En av grunnene til de ujevne emnerapportene kan være den tvetydige rollen denne sjangeren skal spille, idet den både skal brukes av studenter via Studiekvalitetsbasen, og samtidig være et kvalitetssikringsverktøy til internt bruk. Til tross for en eksisterende mal, oppleves rapporten som noe krevende å skrive med to så ulike målgrupper i tankene.

Vurdering av opptakstall samt målgruppe og rekruttering

Opptakstallene til bachelor i pedagogikk har gått fra 835 søknadsalternativ i 2010 til 936 i 2014. Antallet primærsøkere har økt hvert år:

- 2010: 68
- 2011: 78
- 2012: 90
- 2013: 106
- 2014: 109

Fakultetets norm er at to søkere pr. studieplass gir et tilfredsstillende opptaksgrunnlag. Det er 40 studieplasser på programmet og bachelor i pedagogikk har siden 2011 ligget på ca. 80 og

over. Hvor mange tilbud som blir gitt og hvor mange som faktisk takker ja til plass, varierer fra år til år. I 2010 takket 37 ja, 2011 var det 47, i 2012 var det 36 og i 2013 55.

Studieprog Bachelor i pedagogikk	2010				2011			
	Søknadsalt.	Tilbud opptak	Aksept. tilbud	Møtt	Søknads- alt.	Tilbud opptak	Aksept. tilbud	Møtt
	835	65	37	33	895	67	47	43

Studieprog Bachelor i pedagogikk	2012				2013			
	Søknadsalt.	Tilbud opptak	Aksept. tilbud	Møtt	Søknads- alt.	Tilbud opptak	Aksept. tilbud	Møtt
	893	83	36	31	972	100	55	51

En gjennomgang av individuell studieprogresjon hos studenter som fikk tilbud om plass i årene 2010 til 2013 viser at 12 - 16 studenter har forlatt programmet i løpet av 1. år, mens det i løpet av 3. semester har forsvunnet 6 - 13 studenter. Ved nærmere ettersyn viser det seg at mange av studentene som har sluttet ikke har tatt studiepoeng i pedagogikk. Tendensen er at disse studentene enten har tatt emner ved andre fakulteter ved UiB, eller i realiteten aldri startet studier ved UiB. Det kan se ut til at bachelorprogrammet i pedagogikk har en relativt stabil kjerne på +/- 20 programstudenter som deltar og avlegger studiepoeng, uavhengig av antall tilbud ved studiestart.

Studieadministrativ avdeling ved UiB er ansvarlig for rekrutteringsarbeid til studium på lavere grad. Studenter og ansatte som deltar på skolebesøk og utdanningsmesser møter studieadministrasjonen ved fakultetet, og får informasjon om de enkelte studieprogrammene i forkant. Dagens opplegg fungerer godt, men har i stor grad hatt samme profil de siste fem-seks årene. SA er inne i en prosess der de evaluerer sitt rekrutteringsarbeid for å se om det kan vinkles på andre måter som kan gjøre det enda bedre. I tillegg har fakultetet et eget opplegg for rekruttering av våre egne studenter, videre på studieprogram ved fakultetet. I 2013 ble det mulig å søke intern overgang til bachelor i pedagogikk. Det innebærer at studenter som har en aktiv studierett ved UiB og som har 60 studiepoeng kan søke seg inn på 2. året i pedagogikk. Søkertallene til intern overgang pedagogikk er foreløpig små; to studenter ble tatt opp i 2013 og tre i 2014.

Bakgrunnsmateriale

1. Programsensorrappporter fra 2009-2013
2. Emnerappporter inkl. studentevalueringer
3. Emnebeskrivelser
4. Interne notater
5. Tallmateriale fra Database for høyere utdanning (DBH) og Felles studentsystem (FS)